

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 14983
Tarih : 17.11.2025

10/3410

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Balıkesir'in Bigadiç, Balya ve Karesi ilçelerinde üç farklı madencilik projesiyle yürütülen faaliyetler, aktif fay hatları üzerinde gerçekleştirilmekte olup, orman, tarım ve su havzalarını ciddi biçimde tehdit etmektedir. “Bedel karşılığı orman kiralama” uygulamalarıyla doğa alanları özel şirketlerin kullanımına açılmakta, siyanürlü altın madenciliği projeleriyle hem içme suyu kaynakları hem de bölgedeki biyoçeşitlilik risk altına girmektedir.

Orman kanununa göre; ÇED kararı alındıktan sonra eğer ki ÇED alanı içerisinde orman, mera gibi (kamuya ait mülkiyetler) alanlar mevcut ise o alanlar için idareden (Tarım ve Orman Bakanlığı) muvafakat alınır. Buna da orman tahsis izni denir. Tahsis izinlerinin süresi, ruhsat süresini geçemez.

Orman Kanunu Madde 16 – (Değişik birinci fıkra:23/3/2023-7442/10 md.) Devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine, fon bedelleri hariç, bedeli alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilir. Ancak, temditler dahil ruhsat süresince müktesep haklar korunmak kaydı ile Devlet ormanları sınırları içindeki tohum meşcereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, verimli orman alanları, orman parkları, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlarda maden aranması ve işletilmesi, Tarım ve Orman Bakanlığının muvafakatine bağlıdır. (Bu maddenin uygulama yönetmeliği de mevcut)

Bu bağlamda, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince; Balıkesir ili Bigadiç, Balya ve Karesi ilçelerinde yürütülmekte olan madencilik faaliyetlerinin ekolojik, jeolojik ve toplumsal etkilerinin araştırılması, “bedel karşılığı kiralama” uygulamalarının çevresel sonuçlarının değerlendirilmesi ve aktif fay hatları üzerindeki madencilik faaliyetlerine ilişkin kamu denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

GEREKÇE

Balıkesir ili, zengin doğal kaynakları ve tarımsal üretim kapasitesiyle Marmara ve Ege Bölgeleri'nin ekolojik açıdan en hassas illerinden biridir. Ancak son yıllarda ilin üç ilçesinde —Bigadiç, Balya ve Karesi'de— yürütülen madencilik faaliyetleri hem jeolojik hem de çevresel açıdan büyük bir yıkım riskini beraberinde getirmiştir.

Bu üç ilçede eş zamanlı olarak üç farklı şirket tarafından yürütülen projeler, ortak bir felaket senaryosuna işaret etmektedir: Zenit Madencilik Bigadiç'te altın ve gümüş üretim kapasitesini 83 kat artırmak için başvuruda bulunmuş; Limak Holding'e bağlı Altınordu Madencilik Balya'da siyanürlü altın üretimi planlamış; Koza Altın İşletmeleri ise Karesi'nin Turplu Mahallesi'nde patlatmalı açık ocak projesi hazırlamıştır.

Üç ilçede hali hazırda birçok maden projesi zaten mevcut ve birçok farklı şirketler de burada maden arayışında. Ayrıca Balya ilçesinde kurşun çıkaracak olan Eczacıbaşı şirketinin çalışmaları da devam etmekte ve üstelik 05.05.2025 tarihinde ÇED Gerekli Değildir kararı verildiği de bilinmektedir.

Hazırlanan teknik raporlar ve yapılan saha incelemeleri, bu üç projenin de aktif fay hatlarına tehlikeli biçimde yakın olduğunu ortaya koymuştur. Balya ilçesindeki proje alanı Maden Tetkik ve Arama (MTA) verilerine göre Şamlı Fayı'na 1,6 kilometre, Havran-Balya Fayı'na 9,6 kilometre, Balıkesir Fayı'na 19 kilometre mesafededir. Karesi Turplu sahasında planlanan 48 patlamanın ise deprem riski açısından "sismik tetiklenme" yaratabileceği uzmanlar tarafından vurgulanmıştır. Bu faaliyetler, yalnızca çevre açısından değil, aynı zamanda halkın can güvenliği bakımından da büyük bir risk taşımaktadır.

Bölgenin yakın zamanda çeşitli yıkımlara da sahne olan depremler atlattığına da hepimiz şahit olduk. Üstelik bu depremler hala geçmiş de değiller. Daha dün (3 Kasım 2025) tarihinde deprem olduğu gerçekliği göz önünde bulundurulursa buradaki mevcut maden faaliyetlerinin önüne acilen geçilmesi gerekmektedir. Olası bir sismik tetikleme de bu işin sorumluluğu kimlerin omuzunda olacaktır sorusunu akla getirmektedir.

Burhaniye- Edremit-Havran-İvrindi-Ayvalık bölgesi deprem konusunda çok dikkatli olunması gereken bölgeler. TÜMAD Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 07.05.2025 tarihli RN:90631 İvrindi Altın ve Gümüş Maden Ocağı ve Cevher Zenginleştirme Tesisi (Yığın Liç, ADR, Kırma Eleme Tesisi) Kapasite Artışı, Mevcut Mobil Kırıcı başvurusu bu bölgeleri kapsamakta ve ÇED kararı verilmesi durumunda Türkiye'nin en büyük altın madeni olacak. Ayrıca Kuzey Ege Su Tahsisi Planı'nda bölgede birçok baraj planlandığı yönünde bilgiler söz konusudur.

Bilindiği üzere 2024 yılının başında İliç'te bir felaket yaşandı. Burada liç yığınları tepeden aşağı inerek son yılların en büyük doğa felaketlerinden biri gerçekleşti. Bu yığınlar Murat Nehri'ne karışarak binlerce balığın ölmesine, doğanın geri dönülemez derece zarar görmesine sebep olmuştu. Tüm bu riskleri göz önüne almadan verilen "ÇED Gerekli Değildir" kararı ile yeni bir facianın adeta zemini hazırlanmaktadır.

Öte yandan, söz konusu projelerin tamamı orman ve tarım alanlarını kapsamaktadır. 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesi uyarınca verilen "bedel karşılığı izinler", fiilen ormanların ticarileştirilmesi ve kamusal bir değer olan doğal ekosistemlerin özel şirketlerin kullanımına devri anlamına gelmektedir. Koza Altın'ın Karesi Turplu'daki 12,35 hektarlık projesi tamamen orman alanı üzerinde yer almakta, Zenit Madencilik'in Bigadiç'teki 94,6 hektarlık projesi de büyük ölçüde tarım arazileriyle çakışmaktadır.

Balya'daki Limak Holding projesi ise 276,9 hektarlık alanda siyanür ve çeşitli kimyasalların kullanılacağı bir üretim planı içermektedir. ÇED dosyasında belirtilen atık depolama tesislerinin sızdırmazlık önlemleri yetersiz bulunmuş; yeraltı suyu analizlerinde mangan ve demir değerlerinin standartların üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Proje sahası, Karanlık Dere'ye yalnızca 58 metre, içme suyu kaynaklarına ise 1,78 kilometre mesafededir. Bu durum, Balıkesir'in içme suyu havzalarının doğrudan tehdit altında olduğunu göstermektedir.

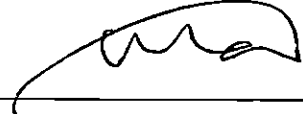
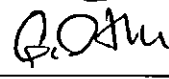
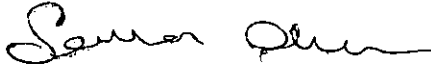
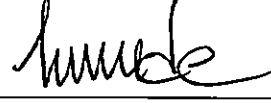
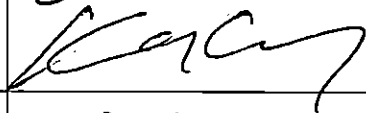
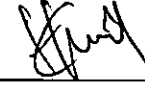
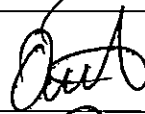
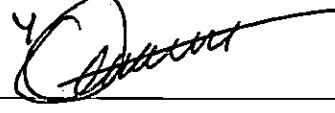
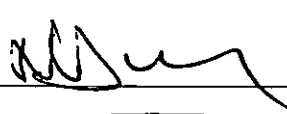
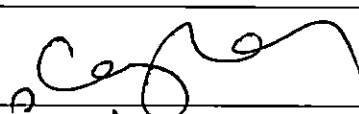
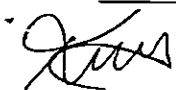
Ayrıca, bölgedeki projelerde rehabilitasyon ve ekolojik restorasyon planlarının bulunmadığı, flora ve fauna incelemelerinin eksik ve dar zaman aralıklarında yapıldığı, koruma altındaki türlerin varlığının göz ardı edildiği görülmektedir. Karesi'de yapılan incelemelerde 127 kuş ve 42 memeli türü tespit edilmesine rağmen, ÇED raporunda "uçucu türler kaçar" gibi bilim dışı bir ifade yer almış; bu, doğa koruma biliminin ve çevre hukukunun temel ilkeleriyle çelişmiştir.

Tüm bu veriler, Balıkesir'in "madencilik kuşatması" altında kaldığını ortaya koymaktadır. Madencilik faaliyetlerinin yoğunlaştığı bölgelerde yalnızca ekolojik tahribat değil, aynı zamanda sosyo-ekonomik sorunlar da derinleşmektedir. Orman ve tarım arazilerinin kaybı, tarımsal üretimden geçinen yurttaşları doğrudan etkilemekte; köylüler için yaşam alanlarını terk etme zorunluluğu doğmaktadır.

Bu tablo, yalnızca Balıkesir iliyle sınırlı kalmayıp Türkiye genelinde ekonomik kazanç adına ekolojik risklerin görmezden gelindiği bir madencilik politikası anlayışına işaret etmektedir. Aktif fay hatları üzerinde yürütülen bu tür projeler, deprem riski ve kimyasal kirlilik açısından hem doğa hem insan yaşamı için potansiyel bir felaket anlamına gelmektedir.

Balıkesir'in topraklarını, sularını ve geleceğini korumak yalnızca yerel bir çevre meselesi değil; tüm ülkenin yaşam hakkını ilgilendiren bir sorumluluktur.

Tüm bu nedenlerle; aktif fay hatları üzerindeki madencilik faaliyetlerinin deprem riskiyle birlikte ele alınması, "bedel karşılığı orman izni" sisteminin ekolojik ve hukuki boyutlarıyla yeniden değerlendirilmesi, siyanürlü altın üretiminin halk sağlığı ve su kaynakları üzerindeki etkilerinin incelenmesi, ÇED süreçlerinin şeffaf, katılımcı ve bilimsel temellere dayalı hale getirilmesi, ekosistem temelli madencilik politikalarının oluşturulması amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını elzem görmekteyim.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18			
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	